

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V. BATHORY-UTCA 24. SZÁM.

(„Falun” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)

Telefon: 11-55-62.

Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Külföldre egész évre 12, félévre 6, negyedévre 3 P.

Száz éve

van annak, hogy először felesendültek a Szózat hangjai és Egressy Béni zenét írt Vörösmarty halhatatlan költeményére. Száz év pergett le azóta az idő homokóráján, de most talán még a múlt század derekánál is idősebbek az örökszép sorok: Hazádnak rendületlenül, légy híve óh magyar! Hiszen ma annyi baj, annyi rémhir, csalóka ígéret lparkodik megrendíteni a magyart, mint soha még! Mégsem esünk azonban kétségbe, mert tudjuk, hogy a magyarok legmagyarabbjai, a falu népe, nemcsak ajkával hirdeti, nemcsak fennen énekl, de szívében is éri és minden tétivel éli a szent ígéret, tudván, hogy bármilyen foglalkozás ember megtalálhatja megélhetését esetleg idegenben is, de a föld népe, a földhöz ragaszkodó és földhözragadt embernek valóban itt élnie és hálnia kell... Áhitattal emlékezünk meg hát az évfordulóról, amely újból int bennünket, hogy légy híve hazádnak, óh magyar...

Régi panasza

a falu népének az, hogy betegség esetén való ellátása úgyszólván teljesen rendezetlen. A kisebb falvakban, vagy éppen tanyán lakó ember alig tud orvos elé kerülni, de meg drága is az orvos és a gyógyszer, úgyhogy bizony az esetek túlnyomó részében a beteg falusi kisembereknél márcsak a kórházi ápolás segíthet. Kórházba megy hát a falusi ember és ha még nem került későn orvos kezére, meg is gyógyul. De aztán jön a dolognak talán még keservebb része: a kórház felszámítása az ápolási díjat. A gazdának nincs egyebe, mint egy-két holdacska földje, egyszobás viskója, amelyet egy élet nehéz munkájával szerzett. Az állam természetesen nem akarja megfosztani a kisembereket egészen jelentéktelen vagyonyuktól és ezért törvénybe tették, hogyha az ingatlanok értéke nem haladja meg az ezer pengőt, a kórházi ápolási díjakat nem lehet betáblálni, behajtani, hanem a betegápolási alap terhére kell azokat írni. Igen ám, de — amint azt Czermann Antal dr., a Falu-Gazdaszövetség alelnöke képviselőházi beszédében elmondotta, — újabbban a falusi kisemberek ingatlanát a mai, átmeneti érték szerint

kell a községi előjárásának felbecsülnie. Ma aztán az egy-két holdacska, apróska ház értéke persze, hogy meghaladja az ezer pengőt, s így veszélybe kerül a kicsiny porta, kertnél alig nagyobb földcske. Kiderül, hogy a

beteg úgyszólván elherdálta a kisvagyonykát és nemcsak ő maga, de egész családja megcsínyli azt, hogy a család egyik-másik tagja meggyógyította magát a kórházban. Abban a biztos meggyőződésben adott hangot ennek a

régi panasznak a képviselőházban Szövetségünk alelnöke, hogy a kormány, amely szociális gondoskodásának annyi tanujelét adta, meg fogja találni a módját annak, hogy ezt a sérelmet orvosolja.

Az ország népe lelkesedéssel teszi magáévá a Falu-Gazdaszövetség november 26-iki seregszemléjének határozatait

A VASÁR NAP előző számában már jeleztük, hogy főközségvetségeink, a tagszervezetek és az ország minden részében lévő gazdakörök kiküldötti hazatérve beszámoltak a nagyjelentőségű gazdamegmozdulás eseményeiről és határozatairól. Az eddig beérkezett nagyon sok jelentésből az alábbiakban idézzük néhány különösen meleghangú sort:

A rákoscsabai Gazdaszövetség elnöke, *Kállai Nagy László* a következőket írja:

A budapesti seregszemlén a községből 15 gazda vett részt saját költségén. A megjelentek részére megküldött „Vasárnap” lapunkat mindenkinek kiosztottam, azonkívül értekezleten számoltunk be a nagyszerű gazdamegmozdulás lefolyásáról.

A „Gazdakör Horgosi Királyhalom” elnöke, *Heinrich Kálmán* írja:

Hálattal szívvel kell köszönetet mondanunk a Falu-Gazdaszövetség tekintetes elnökségének azért a kedvességért, amellyel lehetővé tette azt, hogy a november 26-ikán lezajlott nagyszerű seregszemlén mi is résztvevőink és gazdatársainkat ezen imponáns megmozdulásra elvihessük. Azt hisszük, hogy emlékezetünk-

ben örökké maradandó emlékként fog élni ez a nap. Az ott elhangzott előadásokat, beszédeket idehaza tolmácsolták azoknak a gazdatársaknak, akik az ünnepségen nem lehetnek jelen. A mai napon (december 12-ikén) a beszámoló megjelentése érdekében gazdaköri értekezletet tartottunk és egyhangú határozattal kimondtuk azt, hogy a Seregszemlén hozott határozati javaslathoz

Gazdakörünk is csatlakozik és azt teljesen magáévá teszi.

Felhívjuk azokat a gazdaköröket, taggyűléseket, amelyek még eddig nem küldötték be a beszámoló-tagértekezlet megtartásáról a jelentést, haladéktalanul küldjék be, hogy egyfelől irattárunkban megőrizhessük ezeket a beszámolókat, másrészt néhány sorban a VASÁR NAP-ban is megemlékezzünk a jelentések egyik-másikáról.

A KORMÁNYZÓ ÚR ÖFÖMÉLTÓSÁGA VÁLASZA

A SEREGSZEMLE HÓDOLÓ TÁVIRATÁRA

A FALU-GAZDASZÖVETSÉG által november 26-ra egybehívott nagyszerű SEREGSZEMLE egyhangú lelkesedéssel meghozott határozata értelmében, — mint azt megírtuk, —

a Szövetség elnöksége a falu népe nevében hódoló táviratot intézett a Kormányzó Úr Öfőméltóságához. A táviratra a Kormányzó Úr kabinetirodájától a következő válasz érkezett:

A Falu-Gazdaszövetség t. Elnökségének Budapest.

A Kormányzó Úr Öfőméltósága a Falu-Gazdaszövetség folyó évi november hó 26-án Budapesten tartott gyűlésének nevében táviratilag előterjesztett hódolatért és a névünnepe alkalmából előterjesztett szerenese kívánatokért szíves közönetét nyilatkoztatja.

Budapest, 1943. évi december hó 3. napján.

AMBROZY s. k.

Czermann Antal dr., a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető alelnöke a felhatalmazási javaslat vitája során a Ház elé tárta a falu népének legfontosabb kérdéseit

Előző számaiban megírta a „Vasárnap”, hogy a képviselőház november 29-ikén befejezte az 1944. évi állami költségvetés vitáját és november 30-ikán megkezdte az úgynevezett megajánlási javaslat tárgyalását. A megajánlási javaslat tárgyalása során, december 2-ikán Czermann Antal dr. országgyűlési képviselő, a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető alelnöke szólalt fel és beszédében a falu népének szem-

pontjait tárta fel, illetve a földnépének érdekei szempontjából

szólt hozzá a kormány kül- és belpolitikájához.

A kormány szociális, pénzügyi és nemzetiségi politikája

Czermann Antal dr. beszéde bevezető részében leszegedte, hogy a kormány szociális tevékenységéről, pénzügyi, elgondolásai bírálataival a gazdasági kérdésekkel és végül a nemzetiségi problémával kíván foglalkozni.

A szociális kérdés kapcsán rámutatott arra, hogy az elsősorban borbóri tanulságnak figyelmeztettek bennünket arra, hogy

a szociális kérdés gondozása valóban elsőrangú honvédelmi érdek is.

A belső rend alapja kétszögkívül a hatalom azonban

biztosabb, több erőt bír ki az a rend ha egyúttal a társadalom belső egységére is támaszkodhatik.

A Ház egyhangú helyeslése köz-

ben mutatt rá, hogy erre a szociális munkára a külföldi propaganda ellensúlyozása véget is szabhat. Megállapította a szónok, hogy a miniszterelnök és a pénzügyminiszter érveinél azonosok.

Az ONCSA a magyar jövőt szolgálja

Nagy érdeklődés mellett, elsősorban a családvédelem kérdéséről beszélt Czermann Antal dr. elismeréssel emlékeztetve meg az ONCSA eddigi munkásságáról. Felhívta a figyelmet arra, hogy

az ONCSA-t felfejlesztési, ott-honcipési programja alkalmassá teszi arra, hogy szerepet kapjon az átmenetgazdaság kapcsán felmerülő problémák megoldásában, minthogy az ONCSA révén elhelyezkedést, munkaalkalmat nyerhetnek majd a leszerelő, az iparból kieső munkások.

Kívánatos lenne, hogy tettekben megnyilatkozó visszhangja legyen Czermann Antal beszéde ama részének, amelyben felhívta a magyar társadalmat arra, hogy a falvakban megalakuló községi munkaközösségeket, a vármegyékben létesülő törvényhatósági nép- és családvédelmi bizottságokat mindenképpen legmesszebbmenően támogassa népmunkájában. Rámutatott arra, hogy

felszólalásával arra kíván rámutatni, hogy a költségvetés mennyiben igazolja ezeket a kijelentéseket. Az egyes kérdéseket a magyar falu szempontjából vette ezután sorra birálat alá.

az ONCSA működésének áldásai majd csak esztendőnk mulva mutatkoznak meg

megállapította azonban, hogy a házasságok száma nem csökkent annyira, hogy máris túlvagyunk a trianoni évek alatt kialakult és a statisztikusok szerint háromszoros év alatt a nemzet ki-kielégüléséhez vezető kétgyermekes rendszeren és elérkezünk a három gyermekes név korszakához. Sajnos azonban kedvezőtlenül alakul a gyermekhalandóság, amely a trianoni évek 14%-áról 1942-ben 15,1 százalékra emelkedett. A legszörnyűbb pusztítást a grippok végzi. Általános helyesítés követte Czermann Antal ama megállapítását, amely szerint, ha a Magyarországon működő rengeteg egyesület mindegyike csak egyetlen ágyalapítványt tenne, a probléma máris megoldódna, ma ugyanis az a helyzet, hogy a szükséges 20-22.000 ágy helyett mindössze 6637 ágy állott 1940-ben rendelkezésre.

Magyar anyák: Vigyázzatok a gyerekre!

Nagy megdöbbenést keltettek a szónoknak a gyermekszerecsenlenségekre vonatkozó megállapításai.

— Mondhatom, hogy a közepkor legválogatottabb kínzásait meg lehet találni, amikor nezzük, hogy a magyar gyermek milyen elhanyagoltásban él és mennyire pusztítja a szerencsétlenség. A magárahagyott magyar gyermek fajkiáltása kell, hogy elhangozzék a társadalomhoz, vezető körökhöz.

Meg kell végre magyarázni a magyar anyáknak, a falu népének, hogy kevesebbet szomszédoljon, kevesebbet fecsegen és jobban vigyázzon a magyar gyerekekre, mert 500 eset közül 150 volt olyan, ahol a magárahagyott gyermeket a tűzhelyről kipattant szikra horította lángba, hol a gyermek beleesett a mosásra előkészített vízbe, ahol felgyújtották

a házat, ahol a gyermek beleesett a késbe, villába.

Szóval ezeket a szerszámokat nem rejtették el előlük és ezért pusztultak, véreztek a magyar gyermekek. Második helyen áll a lugkó pusztítása.

— Ezután Czermann Antal dr. méltatta a nép- és családvédelmi ösztöndíjak rendszeresítésének jelentőségét. A rendeletet a VASÁRNAP-ban részletesen ismertették már. Czermann dr. elismerésének kifejezése mellett hangsúlyozta,

gondoskodni kell arról, hogy az ilyen ösztöndíjban részesülők ne szakadjanak el a falutól, ne vessék meg azt a falut, amelyből kiemelkedtek, hanem olyan nevelést kapjanak, hogy tovább is szeressék, istápolják és mozdítsák elő a falu népének sorsát.

Ivóvizellátás, kórházi ápolási díj

A falu népének két súlyos problémáját, az ivóvizellátás és a kórházi ápolási költségek kérdését vette ezután feszült érdeklődés mellett szóvá Czermann Antal dr. Az ivóvizellátás kérdése kapcsán ismertette azt a statisztikai adatot, amely szerint

1938-ban a megvizsgált 13.668 kút 71 százaléka ivásra alkalmatlannak bizonyult.

1938-ban 8200 közkutat kellett volna fúrni, elkészült ezzel szemben 287, 1943-ban 212, 1944-re előirányoztak 264-et. Leszégezte a szónok, hogy

a községek túlnyomó része, már nem is kíván állami támogatást, csak műszaki irányítást kér.

A kórházi költségek viselésének kérdése kapcsán rámutatott arra, hogy a kis házzal, egy-két hold földdel rendelkező gazda kórházi

A mezőgazdasági betegbiztosítást bízzák az OMBI-ra

A mezőgazdasági biztosítás kérdése kapcsán

az OTI és OMBI egyesítése ellen tiltakozott, súlyos érvekkel bizonyítva be, hogy a városok ipari munkásságának és a falu népének betegbiztosítását nem szabad egyazon intézményre bízni.

költségét, ha ingatlanának értéke nem haladja meg az ezer pengőt, az állami betegápolási alap terhére számítják fel.

A kiadott utasítás értelmében azonban a községek az ingatlanát a mai értéknek megfelelően becsülik fel, ami odavezet, hogy az egy-kétszobás házza! bíró gazdaembert megterhelik a költséggel, pedig még ha tíz vagy százezer pengő értékű is a vagyona, abból kórházi költséget fizetni nem tud.

Javasolta, hogy vagy térjen vissza a kormány földnél a kataszteri lista jövedelem 25-szörösének, hánzd a haszonérték tizszeresének alapulvételéhez vagy lépesse át a mezőgazdasági munkavállalók betegségügyi biztosításának dolgát.

Hálás a falu népe...

Leszégezte ezután Czermann Antal dr., hogy a falu népe nagyra értékeli a kormány szociális munkásságát.

— Ennek bizonyosságát adta akkor, — úgymond, — amikor november 26-ikán a budapesti Vigadóban tartott nagyszabású seregszemlén fenntartás nélküli a konstruktív magyar kormányzati politika mellett foglalt állást. A falu népe hálas, minden jó szóért bizalommal és kiállással fizet.

Czermann Antal dr-nak ezt a megállapítását egyhangú helyesléssel fogadta a Ház.

Czermann Antal dr. ezután a pénzügyi szempontok tárgyalására tért át. Foglalkozott a beruházási hozzájárulás meghosszabbításának ügyével, majd kérte a kormányt, hogy

a takarékbetétekbe, valamint a fixkamatozású állampapírokba helyezett vagyonokat kiemelésen kezelje

és a vagyonváltás végrehajtása ne legyen olyan merev, mint volt a beruházási hozzájárulás.

Könnyítéseket kért a szónok az adórégiók kérdéseben

is. Rámutatott arra, hogy a falu népe úton-útfélen beleesik a kétszeres bírságba mert fogalma sínes róla, hogy közben jövedelme 50 százalékkal emelkedett és így új bevallást kell adnia.

Kérte a minisztert, hogy a rendszer megváltoztatásakor az adózó érdekeit vegye figyelembe.

Megköszönte ezután, hogy a kormány lehetővé tette a dollárkölcönök visszatérítését.

ami elősegítette azt, hogy a háború utáni időben tehermentes magyar föld álljon az események közt szemben.

A szónok ezután a munkafegyelm helyreállításának fontosságáról és az átmenetgazdaság problémáiról beszélt, majd leszégezte, hogy

a föhbtermelés fontos két előfeltétele a kötelező jég- és fűzár elleni biztosítás, a másik a vadászati törvény revíziója.

Czermann Antal dr. nagyhatalmú beszédét a nemzetiségi kérdés megvilágításával fejezte be. A Ház felkérés társjában elfogadva a felhatalmazási törvényjavaslatot.

BONCZOS MIKLÓS:

A közösségi érzés elmélyítése nélkül nincs kemény belső front...

Bonczos Miklós igazságügyi államtitkár, az Országos Hadigondozó Hatóság elnöke december 8-án rádióelőadást tartott a magyar hadigondozás feladatairól.

Hangsúlyozta, hogy a közösségi érzés elmélyítése és a nemzeti szolidaritás fokozása nélkül nincs erős honvédelem, nincs kemény belső front, nincsen erkölcsi és nemzeti erejében egészséges, alkotászkész társadalom.

Bejelentette, hogy az Országos Hadigondozó Hatóság jövő év január 1-től kezd meg működését, majd hangzott, hogy a közelmultban megjelent kormányrendelet a hadigondozást állami feladattá nyilvánította.

A hadigondozás munkája erkölcsi, szociális, nemzetgazdasági és közegészségügyi célokat szolgál.

Ezután az államtitkár kijelentette, hogy

a kormányzat földbirtokpolitikai tevékenységének terelében a vitezék mellett a hadigondozottak állanak. Legfontosabb elv, hogy a falusi származású hadigondozottak okvetlenül falun találja meg boldogulásukat.

magazú hadigondozottak okvetlenül falun találja meg boldogulásukat.

A hadigondozó hatóság munkájában a szociális és közegészségi szempont együttesen megkívánja, hogy

az ONCSA közreműködésével népesebb hadigondozott családokat juttassák házhelyhez vagy földtulajdonhoz.

Ezzel elősegítik a népszaporodást, ugyanakkor a legerősebben harcolnak a tuberkulózis ellen.

Bonczos Miklós államtitkár rádőbeszédében véren a hadigondozás sokirányú feladatainak megoldására szükséges magyar erőforrásokról szökött, majd hangsúlyozta, hogy

az újjászervezett magyar hadigondozás számára az egész magyar társadalom megértésére, támogatására és áldozatértésére segítségére szüksege van. Ezért kéri a magyar társadalmat, hogy a nemzeti kötelességföltelítés szent parancsát érezze át minden magyar, legyünk egyek és egységsek a magyarság háborús küzdelmében áldozatot hozó, testvéreiknek megsegítésében és megbeszülésében.

A VILÁGHÁBORÚ ESEMÉNYEI

A keleti arcvonalon a németek visszaszereztek a kezdeményezést és a déli — olaszországi — arcvonalon ugyancsak a kemény német ellentámadás szabja meg az angolok lépésről-lépésre történő előrehaladásának ütemét.

A keleti arcvonalon elszenvetett súlyos veszteségek arra kényszerítik Moszkvát, hogy egyre határozottabb hangon követelje szövetségeseitől a második arcvonal felállítását.

Az angolok egyenként az utóbbi napokban bizonyosságot kaptak egyfelől a szovjet nyugati terjeszkedési törekvéseiről, másfelől „sehszlovák” szövetségük, Benes megbízhatóságáról.

Benes és Sztálin ugyanis szövetségi szerződést kötöttek, tehát most utólag is beigazolódtott az, hogy Benesék voltak a szovjet európai ügynökei.

A háromhatalmi egyezmény aláírásának évfordulóján Német-

ország, Japán és Olaszország — az olasz fasizta köztársaság — államfői és külügyminiszterei üdvözlő táviratokkal váltottak: Hitler és Mussolini pedig rádióbeszédet mondtak.

A légiháború is tovább folyik, a terrortámadások célpontja most a Balkán, ismételen került Szófia is ellenséges támadások közepontjába. Az angol lapok nem titkollják el egyre növekvő szorongásukat a bejelentett német megtörtetés miatt.

— A 16-50 éves nők nyilvántartása. A hivatalos lap dec. 14-iki száma közölte a belügyminiszter rendeletét amely szerint a népmozgalmi nyilvántartás keretében nyilvántartás kell tartani minden magyarhonos nőt annak az évről február elsejétől kezdve, amelyben tizenhatodik életévét elért, annak az évről végéig, amelyben az ötvenedik életévét betölti. A rendelet hatályba is lépett.

A szövetkezetek voltak mindenkor a falu népének gazdasági védővárai

A földművelésügyi minisztérium az elmúlt héten a méhészeti és kertészeti felügyelők egy csoportja számára háromhónapos tanfolyamot rendezett, amelyet a Falu-Gazdaszövetség székházában tartottak meg. A tanfolyam záróelőadása keretében Szekeres László dr., m. kir. gazdasági tanácsos, a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető igazgatója rövid előadásban ismertette a hallgatókkal a Szövetség céljait és munkásságát.

Beszámolt az immár hetvenöt éves Szövetségnek azokról a nagysikerű, a falu érdekeit szolgáló kezdeményezéseiről, amelyek azóta kormány-akciókká váltak. Ismertette a falvak népének kulturális felmérése érdekében folyó rendszeres munkát, az országos gazdaköri hálózat és Központ együttműködésének eredményeit, majd hangsúlyozta, hogy

a Szövetség a falusi lakosság

társadalmi és kulturális felmérése mellett a mezőgazdasági népesség gazdasági megerősítését is munkálja azáltal, hogy a szövetkezetek támogatására törekszik. Kifejtette, hogy a szövetkezetek voltak mindenkor a falu népének védővárai. Ez a megállapítás az első világháborút követő gazdasági válság idején fényesen beigazolódott.

Felhívta a hallgatók figyelmét a „Magyarok” című faliújságra, valamint a Falu-Gazdaszövetség hivatalos lapjára, a Vasárnap-ra és arra kérte az ifjakat, — akiknek sorában két olyan felügyelő is szerepelt, akik annakidején résztvettek a Szövetség olaszországi gazdasági csereakciójában, — hogy a falu népe érdekében kapcsolódjanak bele a Szövetségnek a községekben működő tagzszakokéi és főszövetségi nagyfontosságú munkálataiba.

JURCSÉK BÉLA:

A honvédelmi érdekek kielégítése után elsősorban a mezőgazdaságot kell ellátni

Nagy érdeklődés mellett folyt le az OMGE valamennyi szakosztályának együttes ülése, melyet a téli gazdahét alkalmából rendeztek.

Gróf Desseffy Aurél a termény beszállításról tartott előadást. Hangoztatta, hogy a mezőgazdasági termeléshez szükséges iparikkal megfelelő mennyiségben és időben való biztosításának kérdése igen fontos.

A hozzászólások során vitéz Darányi Béla, a Futura elnöke nagy elismeréssel emlékezett meg a közellátási és földművelésügyi minisztérium munkájáról. Javasolta, vegyék számba nemcsak a gyárakban, de a raktárakban is az ipari készleteket és állapítsanak meg elosztási kulcsot.

Számos felszólalás után Juresek Béla közellátásiügyi államtitkár válaszolt az elhangzottakra.

Nem vitás, hogy a mezőgazdaságot el kell látni iparikkal. Számba kell venni az ipari készleteket és

a honvédelmi érdekek kielégítése után elsősorban a mezőgazdaságot kell kielégíteni.

Bárhogyan szereljük fel a honvédséget, nem sokat érünk el, ha az ellátást biztosító mezőgazdaságnak nem tudjuk rendelkezésére bocsátani a szükséges iparikkal. Kétségtelen, hogy könnyebb lenne az ipart racionalizálni, mint a mezőgazdaságot, hiszen megvannak a nyersanyagkészletek, amelyek felhasználásával el tudnánk látni az ország lakosságát ipari cikkeivel. De nem szabad figyelmen kívül hagyni a megnövekedett igényt, ami széles rétegekben tapasztalható, bár az is igaz, hogy a háború elején a lakosság nem volt megfelelően ellátva és szükségleteit most a jobb keresleti viszonyok között igyekszik biztosítani. A legfontosabb közszükségleti cikkek rendelkezésre állnak, sőt tartalékukat sikerült gyűjteni, hálá a mezőgazdaságnak, amely ezt beszállításával lehetővé tette.

Az ipari ellátást a beszállításra kötelezett gazdaságokon keresztül lehetne legjobban megoldani s ezzel egyben a munkauzsrától is mentesít-

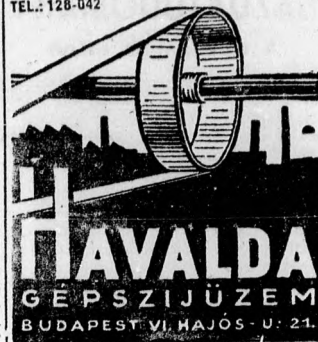
A Kormányzó úr kiterjesztette az amnesztiát

A Budapesti Közlöny december 8-i száma Magyarország Kormányzójának december 6-án, Miklós napján kelt legfelsőbb elhatározását közölte a katonai érdemekért engedélyezett kegyelem kiterjesztése tárgyában. A rendelet bevezetőszavai így hangzanak:

„A haza szolgálatában hozott áldozatok méltánylásával az 1942. évi október 21. napján kelt elhatározásomban engedélyezett kegyelem kiterjesztését kívánom és az ott meghatározott kereteken túlmenően is kegyelmet kívánok gyakorolni mindazokkal a jogerősen elítélt, büncselekménnyel terhelt egyénekek szemében, akik katonai érdemeik alapján a kegyelemben részesítésre méltóknak mutatkoznak.”

A legfelsőbb elhatározást tartal-

TEL.: 128-042

mazó rendelet a továbbiakban részletesen megállapítja, hogy milyen katonai érdemek alapján részesíthető az elítélt vagy terhelt kegyelemben és a kegyelem milyen büntetésekre, illetve vétségekre terjed ki.

A mai számunkkal megküldöttük a Falu-Gazdaszövetség Évkönyvét

Közöljük olvasóinkkal, hogy mai számunkhoz mellékelve, a „Falu-Gazdaszövetség Évkönyvét” megküldöttük mindazoknak, akiknek előfizetése legalább folyó évi december hó 31-ig rendezve van. A naptárt fogadják olvasóink olyan szeretettel, mint

amilyenel készült.

Azok az előfizetők, akiknek ezideig még nem volt módjukban az előfizetési hátralékot rendezni, ugyancsak megkapják a naptárt abban az esetben, ha a hátralékos előfizetést beküldik.

A hősi halottak temetésére utazó hozzátartozók vasúti kedvezménye

A honvédelmi miniszter lehetővé kívánja tenni, hogy a harcokban szerzett sebesüléstől, vagy betegségből kifolyólag elhalálozottak hozzátartozói az elhalt családtag temetésére és onnan haza kedvez-

ményesen utazzanak. A kedvezmény igénybevételeire vonatkozó eljárás a következő:

Az illetékes kórház távirattal értesíti az elhunyt hozzátartozóit a temetés helyéről és időpontjáról.

A hozzátartozók (legfeljebb négy személy) a vasúti pénztárnál teljes jegyet váltanak, valamint a kórház táviratát lebellyegeztetik. A jegyet megérkezésükkor nem adják le a vasúti közegnek, hanem megtartják. A kórház a táviraton igazolja a temetésen való megjelenést és ezen az alapon az illeték díjmentesen utazhatnak vissza kiindulási helyükre.

Ezt a kedvezményt a hozzátartozók minden esetben megkapják, akár reánszorultak arra, akár nem.

Ezen felül azok a hozzátartozók, akik az odautazásnál felmerült vasúti költség megtérítésére is reánszorulnak, a kórházban való beérkezésük után a kórház gazdasági hivatalánál az odautazás során felmerült vasúti viteldíj megtérítését kérhetik. Az ilyen személyek, ha egy éjszakát is a kórház székelyén kell tölteniük, szállodai költség címen további 5 P és egynapi étkezési költség címen további 5 pengő térítést kaphatnak.

Tekintettel arra, hogy a hősi halált haltak hozzátartozói között lehetnek olyan szegénysorsú személyek is,

akik a temetés helyére való utazáshoz szükséges viteldíjjal sem rendelkeznek, a megyei városok polgármesterei, vagy a községi előljáróságok a szükséges összegeket — ha azt kéri — az ilyenek számára előlegezik

s ennek megtérítést az összeg megjelölésével a kórház táviratán igazolják.

A kórház a szegénysorsú hozzátartozóknak, a költség (város) részről előlegezett menedíjjal közvetlenül az előlegező közületek számára téríti vissza.

hetékné a gazdát, aki legális áron ad el, de illegális áron kénytelen néha vásárolni.

Végül a pengő vásárló erejének megtartását és ennek fontosságát hangsúlyozta Juresek Béla, mert a cserekereskedelem eljajulása súlyos következményekkel járhat.

Az együttes ülés Czeller Jenő zárószavaival ért véget.

GABONA-OSZTÁLY

Vásárol búzát, rozst, sőt- és lakrmanypárlék, kukericát, zabot, kölest és hajdínát.

OLAJMAG-OSZTÁLY

Vásárolja az összes olajos magvakat. Szerződéses alapon leggyorsabb kedvezményrel szervezi az olajmagvak termelését.

GYAPJU-OSZTÁLY

Az ország gyapju termésének begyűjtését és elosztását végzi és az országos gyapjúparverésével rendezi.

MAG-OSZTÁLY

Lakarmány magvakat, hulladékot, fűmagvakat, vadászati és elad. termelési szerződéseket köt.

MAGTERMELÉSI-OSZTÁLY

Édescsillagfűt, fajborsot és babot, konyhaverit és virágmagvak szerződéses termelékével foglalkozik.

RAKTÁR ÉS SZÁRÍTÓÜZEM-OSZTÁLY

Védőmagtisztítás, gabona, lenmag és olajmagvak szárítása.

TÖBB MINT 2000 KIRENDELTSÉG, FŐ- ÉS ALBIZOMÁNYOS

GAZDATUDOMÁNY

A nyúlragás ellen

Fiatal gyümölcsöseinket meg kell védeni, mert óriási nemzetgazdasági kárt jelentene gyümölcsöseink pusztulása. Ha magas a hó és így a mezei nyulak más élelmet nem találnak, nagy mohósággal vetik reá magukat egyes gyümölcsfák nedvűs kergére. Ha pedig a kereg körkörösén elütött a szárral, akkor a fa már nem marad életben.

Megértjük azokat a gyümölcs-termelőket, kiknek gyönyörű gyümölcsösét pár nap alatt a nyulak tönkretették és akik elkecserecskékben a mezei nyulak kirtását követelték. Nem szabad azonban szem elől tévesztani, hogy a mezei vadak igen jelentékeny mennyiségű húst termelnek az élelmiszerpiacok számára. A béke éveiben sok vadat szállítottunk a nyugati államokba és érték nélkülözhetetlen más cikkeket kaptunk. Mezei vadállományunkban tehát nagy nemzetgazdasági érték van, amelyről nem mondhatunk le.

A gyökéres megoldás helyett maradt tehát a másik: kellő védelem a rágesálók ellen.

Sokan körülkerítették gyümölcsösüket, abban a reményességben, hogy így a nyulak nem férnek hozzá a fácskához. Reménységükben azonban nem ritkán csalódtak, mert az éhségtől hajított nyulak rést vájtak a talajban a kerítés alatt, vagy mikor a hó magas volt, átugrottak a kerítés fölött s így is bejutottak a gyümölcsösbe.

Biztos védelmet egyedül a fák szárára igen gondos bekötözése nyújt. A gondos bekötözés sok munkát és anyagot igényel, de nem nélkülözhető. A legutóbbi évek tapasztalatai szerint nem elegendő az újsáppapírral és a szalmakötegekkel való begöngyölés, mert a szél és eső letépi a papírost, lemorzsolja a laza szalmaszálakat és így hozzájut a nyúl a kerekhez.

Békeidőben a legjobb védelmet a hős drótfonatok 2-3 rétegben körültekereése nyújtotta. Ez akkor se volt valami olcsó, de biztos és évek sorára eltartó védelmet jelentett, mellyel a nyúl nem tudott elbánni.

Ma csak a nád és az akácveszszők állnak rendelkezésünkre, mint kötöző anyag, de ezek is csak kellő gondossággal mellett nyújtanak védelmet. Mindkét anyagot kellő, elég vastag rétegben, körkörösen egyenletesen elosztva kell a fatörzsre erősíteni. Lehetőleg sok helyen kössük át, hogy a nyúl ne találjon és ne feszíthesen magának réseket, melyeken keresztül pusztító munkáját mégis megkezdhesse. Ha nem megy másképp, használjunk e célra öreg, rozsdás drótot vagy szétszedett szögesdrót szálait. Egy középtörzsi fanál legalább 5-6 helyen kössük körül a nádat vagy vesszőesőmöt. A burkoló köteg leérjen egészen a gyökérnyakig.

Nem gazdaságos a sertés- és háromfitenyésztés a törvényesen védett

RÁKOSHEGYI BAKTÉRIUMÖR

nékül. Kapható és megrendelhető csak

AULITZKY OTTÓ

Budapest, VII., Dobány-utca 51. sz. /2.

Árak demyónai al Budapest:

5 10 15 liter

12 16 22.95 33.66 P

a pénz előzetes beküldésével 40 l. levonandó

A Németországban dolgozó magyar munkásokhoz

A Németországban dolgozó magyar munkások nagy többsége már visszaérkezett otthonába, mindössze 190 erdőgazdasági munkás kapott engedélyt a kintmaradásra.

A földművelésügyi minisztérium intézkedéséből ezeket a munkáscsoportokat tavábbra is hétről-hétre felkeresi munkahelyén a VASÁRNAP, hogy magyar szót, hazai üzenetet vigyen számukra.

Mindenestre felhívjuk a kint dolgozó munkástevéket, de különösen a csoportvezetőket és tolmácsok figyelmét arra, hogy továbbra is magyar emberekhez méltóan lássák el feladatukat valamennyien.

A csoportvezetőket, tolmácsok szeretettel, megértéssel legyen segítségére munkástársainak, különösen most, a közelgő karácsony szent ünnepe alkalmából.

Innen, hazáról, mindannyian szeretettel gondolunk azokra, akik a szeretet szent ünnepét otthonukról távol töltik el és csak imáikban, érzéseikben időzhetnek otthon, szeretett körében. Meggyőződésünk szerint azokban a munkáscsoportokban, amelyek meg tudták őrizni eddig is a belső béke és összetartás mindennél fontosabb érzését, könnyebben, szebben fogják eltölteni az ünnepeket, mint azok a csoportok, amelyekben napirenden van a veszekedés és úrrá lett a széthúzás. És most, amikor elismeréssel gondolunk azokra a munkástársainkra, akik nagyrészen csoportvezetőik és tolmácsaik érdeméből békén élnek,

figyelmeztető szóval fordulunk azokhoz, ahol netán ellentétek merültek fel, hogy most, a szent ünnepek alkalmán, ebben az ünnepi hangulatban teremtsék meg a békés légkört a maguk körében és mint valami féltett, drága és kényes virágot őrizzék meg az egymás között való szeretet és egyetértés érzését.

Higyük el, hogyha összefognak, a csoport is nagyobb erkölcsi erővel bír majd, de az egyéni érdekeik is könnyebben védhetők meg.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk minden jóérzésű magyar munkástevéinknek!

A VASÁRNAP.
szerkesztősége.

Megjelent az új mezőgazdasági munkabérendelelet

A hivatalos lap december 14-iki számában megjelent kormányrendelet értelmében a hivatalosan megállapított mezőgazdasági munkabérek a jövő évben változatlanok maradnak. Az árak legutóbb történt szabályozásokról ugyanis a munkabéreket általánosan felelőtlék, az így kialakított ár- és munkabérszínvonalat a kormány tartani kívánja. A kormány azért adta ki a rendeletet már most, hogy az irányandó munkabérendelkezést mindenki idejében megtudhassa és így a jövő évre szóló munkaszerződéseket már most akadálytalanul megköthessék.

Sietniük is kell az érdekelteknek a szerződések megkötésével, mert a leszerződés határidejét most korábban, előrelát-hatlag február elsejéig terjedő időre fogják megszabni. Annak a mezőgazdasági munkásnak a munkahelyét, aki addig mezőgazdasági munkára önként le nem szerződött, hivatalosan fogják kifelől. Az ilyen munkás tehát teljesen elcsúszhat, hogy maga válaszsa meg, hol kíván a jövő munkaidőben dolgozni, mert

a munkára való hatósági és katonai kirendeléseknek a kormány a jövőben még fokozottabb mértékben kíván érvényt szerezni.

A mezőgazdasági napszámberék egyébként a rendelet szerint a következők:

Januárban: I. oszt. munkás: 3.20-4.80 P.; II. oszt. munkás: 2.40-3.60 P.; III. o. m.: 1.92-2.88 P.; februárban: I. o. m.: 3.60-5.40 P.; II. o. m.: 2.70-4.05 P.; III. o. m.: 2.16-3.24 P.; márciusban: I. o. m.: 4.20-6.30 P.; II. o. m.: 3.15-4.73 P.; III. o.: 2.52-3.78 P.; áprilisban: I. o. 4.60-6.20 P.; II. o.: 3.45-5.18 P.; III. o.: 2.76-4.14 P.; májusban I. o.: 5.20-7.80 P.; II. o.: 3.90-5.88 P.; III. o.: 3.12-4.68 P.; júniusban: I. o.: 5.40-8.10 P.; II. o.: 4.05-6.08 P.; III. o.: 3.24-4.86 P.

A rendelet értelmében az időny-munkások (sommások, hónaposok) az élelmezési járandóságot havonta, vagy hetenként előre, a készpénzjárandóságot havonként utólag, a gabonajárandóságot pedig ugyancsak utólag kell kifizetni. Családok munkavállalóknak a gabonajárandóságra előleget lehet adni.

Tudnivalók a sertés-, szarvasmarha- és zsirbeszolgáltatással kapcsolatban

1. Az 1943. évi július 1-e után beszállított sertés abban az esetben is beszámít a gazdálkodó beszállított kötelezettségébe, ha a gazdálkodó azt az elmúlt évről visszahagyott kukoricával hizlalta.

2. A gazda által magánháztartása céljaira levágott sertés után beszállított zsir beszámít a gazdálkodónak zsirbeszolgáltatási kötelezettségétől mentesítésébe.

3. A közforgalmazás céljára kényezvárogat marhát a gazdálkodó beszállított kötelezettségébe be kell számítani. A beszámítást a közügyi előljárásig által kiállított kényezvárogatási engedély alapján kell foganatosítani.

4. A közügyi előljárók nem vehetik fel a szarvasmarhaigénylési előírászatba a gazdasági munkások elvégzésénél nélkülözhetetlen igazságtalokat, vemhetekeket, valamint az olyan fejősteheneket, amelyeknek tulajdonosa fennálló tejbiszolgáltatási kötelezettségének folyamatos eleget tesz.

5. Az a gazdálkodó, aki mindhárom csoportbeli beszállítási kötelezettségének eleget tett és ezenfelül még beszállított, jutalmi árat kap a többelbeszolgáltatása után. Minden 100 búzaegység fölélet után az elszámolás időpontjában mérsékelt érvényes hatósági bírság egy arányában megfelelő összeget utalnak ki az ilyen gaz-

dának. Természetesen beszállítási jutalmat kap az is, aki minden beszállítást kötelezte és mégis beszállított. A jutalmi árat nem a kereskedő, hanem a község-tázas fizetik ki.

Meghosszabbították a borsó- és babfélék beszállítási határidejét. A borsó- és babfélék már lezárt beszállítási határidejét bizonytalan időre meghosszabbították. A meghosszabbítás bármikor visszavonható és utólagos bejelentéseket nem fogadnak majd el. A kormány, korábban és a mostmáig beszállítási határidejét, amely november 15-én lejárt, a Hivvelés Központ nem hosszabbította meg, hanem arra hívta fel a kereskedőket, hogy a vételi jogveket szolgáltassák be. A termelők a megállapított áron továbbra is eladhatják feleslegeteiket a jogosított kereskedőknek, ezek azonban vételi jogveket nem adhatnak s így az eladás nem számít be a beszállítási kötelezettségébe. Ugyanez áll a termelők részéről közvetlenül a fogyasztóknak eladott kisebb tételekre is.

Vetésjelentés

A legutóbbi, november 9-i hivatalos vetésjelentés közlése óta eltelt négyhetes időszak legnagyobb részén borult, esős, ködös s az északrahoz köpest kissé enyhé időjárás uralkodott.

A csapadék, egyes szóróvnyos kisebb foltoktól eltekintve, mindenütt meghaladta az átlagot és az országnak több mint felén az átlag kétszeresénél s számottevő területen az átlag háromszorosánál is több esett. Az elmúlt négyhetes időszak időjárása a mezőgazdaság helyzetére általában kedvező befolyást gyakorolt.

Az enyhe, nagyjából fagymentes időben a gazdasági munkásokat fennakadás nélkül végezték. Igen örövendés, hogy az előrehaladott idő ellenére is, az egyébként nagyon megkészt ősz vetési munkálatokat a legtöbb helyen túlnyomórészt be tudták fejezni.

Az őszi mélyszántás nagy erővel folyik országterületen.

A mai napig a tavasziakkal elvetni szándékozott szántóterületek 70-75%-a fel van szántva.

Az őszi vetések állása a repék kivételével általában kedvező. Az őszi repék a rendkívüli szárazság miatt igen sok helyen rosszul keltek, foltosak, egyenetlenek, sok repét ki kellett szántani. A szeptemberi vetésű rozsok és búzák ott, ahol közvetlenül a vetés után elegendő csapadékot kaptak, jól keltek, igen jól mezerősödtek.

Az állattállományban a szőcs- és körömfás, sertéspestis, sertésorbán és a juhok rühesség csak egy-két helyen lépte túl a szokásos mértéket, a baromfipestis azonban országterületen igen nagy pusztítást okozott. Az állattállomány kondíciója a takarmánykészletek esőkezesével párhuzamosan állandóan romlik.

Pályázati hirdetés
öt holdon aluli zsidó-
birtokok megvételére

Az Országos Szociális Felügyelőség ezúton is felhívja az érdeklődők figyelmét a Budapesti Közlöny folyó évi 260. és 275. számaira (megjelentek: 1943 november 18-án és december hó 5-én), melyekben az illetékes közjóléti szövetkezetek, vármegyék és városok: Somogy vármegye (határidő XII. 22.), Veszprém vármegye (határidő 1944. jan. 5.) és Csanád-Arad-Torontál vármegyék (határidő dec. 28.) területén lévő és igénybevevő öt holdon aluli zsidó ingatlanok megvételére pályázatokat hirdetnek. A nyilvános pályázati hirdetmények az összes tudnivalókat tartalmazják.

A magyar mezőgazdaságnak már most fel kell készülnie a világversenyre

mondotta Bánffy földművelésügyi miniszter az OMGE közgyűlésén

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a gazdaságszolgálat nagy érdeklődése mellett tartotta meg ideai közgyűlését. A közgyűlésen a kormány részéről báró Bánffy Dániel földművelésügyi és Szász Lajos közlekedési miniszter jelent meg. Résztvettek ezenkívül a közgyűlésen Jurschek Béla képviselő, Bárányos Károly és Konkoly-Thege Sándor földművelésügyi államtitkárok is.

A közgyűlést gróf Somssich László nyitotta meg és részletesen foglalkozott az elmúlt év mezőgazdasági eseményeivel. Ismertetve az ár helyzetet és hangsúlyozta, hogy

a gazda részére nem az árszint magassága a lényeg, hanem annak viszonya a termelési költségekhez.

Ezután báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter fejezte ki elismerését a magyar gazda iránt, aki munkájával ismét biztosította egy évre a kenyeret és a háborús nehézségek között is a haladás útját igyekszik járni. Felhívta a fi-

gyelmet arra, hogy

a magyar mezőgazdaságnak már ma fel kell készülnie céltudatosan és intézményesen az előrelátható nagy világversenyre.

Az olajos magvakkal kapcsolatban a miniszter felülbírálja az egész problémát és kijelentette, hogy

a kormány kényszertermelését csak addig a határig rendel el, ameddig erre körülmények elkerülhetetlenül szükség van.

Ha egyes gazdák az előírt olajmagvakkal szemben egyéb olajos, vagy fonalnövényt kívánnak termelni, az ilyen kérelmeket a lehetőség határai között *méltányosan igyekszik majd teljesíteni.*

A miniszter ezután meleg szavakkal emlékezett meg gróf Somssich Lászlóról, aki *huszonöt esztendeje élte az OMGE-t* és akit a Kormányzó Úr teljes elismerésének kifejezéséül tüntetett ki. A jubiláló gróf Somssich Lászlót a közgyűlés hosszantartó ünneplésben részesítette.

Juhok beszolgáltatása vágóállatok igénybevétele alkalmával

A földművelésügyi miniszter értesítette valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy a vágómarhák és vágóbivalyok hatósági igénybevétele kapcsán hozzá beérkezett kérelmek és előterjesztések alapján tett javaslatára

a közlekedési miniszter hozzájárult ahhoz, hogy egyes vidékeken vagy községekben vágómarha helyett juhot szolgáltatásnak be. E beszolgáltatási lehetőség azonban akként korlátoztatót, hogy egyes községekben vagy városokban vágómarha helyett csak annyi vágójuh kerülhet beszolgáltatásra, amennyi az illető község, illetve város közfogyasztásra engedélyezett vágómarha-szükségletét fedezi.

Ha egyes vidékeken a gazdák a helyszükségletet meghaladó szá-

mú juhot kívánnának beszolgáltatni, ehhez esetenként ki kell kérni a közlekedési miniszter hozzájárulását. Az igénybevétel során

a hatóságok 1 drb vágómarha helyett 10 drb vágójuh beszolgáltatását fogadhatják el.

A juhállomány nagyobbarányú esőkkenése elkerülése érdekében azonban

esakis a tenyésztésre alkalmatlan selejtés anyákat és kosokat, továbbá tenyésztésre alkalmatlan koshárnyokot, valamint ürüket szabad beszolgáltatási célra átvenni.

Ügyelőségek és a vármegyei állattenyésztő egyesületek tartoznak amit az illetékes gazdasági felügyelőségek és a vármegyei állattenyésztő egyesületek tartoznak amit az illetékes gazdasági fel-

Kenyérgabona kiutalása a beszolgáltatási kötelesség teljesítése miatt ellátatlanná vált gazdálkodók részére

Azok a gazdálkodók, akik kenyérgabonabeszolgáltatási kötelességüket teljesítették, már annak a rendelkezésnek a megjelölése előtt, amely szerint abban az esetben, ha csak annyi kenyérgabonájuk termelt, amellyel házi szükségletüket, valamint vetőmagszükségletüket biztosítani tudják, s így kenyérgabona helyett más terményt szolgáltathatnak be, s így a kenyérgabona beszolgáltatása miatt háztartásuk egész évi szükségletét fedezni nem tudják, kérhetik az illetékes közlekedési kormánybiztostól a hiányzó háztartási szükségletük fedezésére legfeljebb a beszolgáltatott kenyérgabonamennyiség visszautalását.

A kenyérgabona-visszautalás iránti kérelmet a közlekedési kormánybiztoshoz intézve a nyilvántartó hatóságnál (közégségi előlőrésnégnél) kell benyújtani. A nyilvántartó hatóság igazolja, hogy a gazdálkodó a nyilvántartó hatóságnál levő eséptési eredménylapon kimutatót saját terméséből, valamint keresményéből, illetőleg egyéb természetbeni járandóságából saját és a háztartásához tartozó kenyérgabonaszükségletét a beszolgáltatás miatt nem tudja fedezni. A nyilvántartó hatóság igazolja a gazdálkodó által beszolgáltatott kenyérgabona mennyiségét, továbbá azt, hogy a gazdálkodó és a háztartásához tartozó

személyek 1933 augusztus 1. óta kenyér- és lisztjegyvet nem kaptak, vagy ha igen, melyik hónapokra kapták azt.

A közlekedési kormánybiztos a kérelmező gazdálkodó háztartási szükségletének fedezésére legfeljebb a gazdálkodó által tényleg beszolgáltatott búza vagy rozs mennyiségét utalja ki.

A háztartási szükségletet személyenként évi 240 kg-ban, illetőleg helyett 20 kg kenyérgabonában számítják. Azokra a hónapokra, amelyekben a gazdálkodó, vagy a háztartásához tartozó személyek kenyér- és lisztjegyet kaptak, kenyérgabonát nem utalnak ki. Abonyban az esetben, ha a gazdálkodó buzaát szolgáltatott be, rozsot, ha rozsot szolgáltatott be, rozsot utalnak vissza részére.

A visszautalt kenyérgabona búzacsúszalmával a kiutalásban részesült gazdálkodó beszolgáltatási kötelességét növelik.

Ha a gazdálkodó háztartási szükséglete még azzal a mennyiséggel sincs fedezve egész évre, amelyet részére a közlekedési kormánybiztos visszautalt, akkor az ellátatlanság idejére a gazdálkodó és a háztartásához tartozó személyek kenyér- és lisztjegy ellenében

hatóságai kenyér- és lisztellátásban részesülnek.

A közlekedési kormánybiztos által kiutalt engedélyezett kenyérgabonáról a Gabonaforgalmi Központ kirendeltsége vásárlási utalványt állít ki és azt a vásárlásra jogosult gazdálkodónak megszámlált 120 pengő díj lefizetése ellenében kiszolgáltatja. A vásárlási utalvány abban a vásárlási körzetben jogosít vásárlásra, amelyet az utalványt az országos, vagy a körzeti kereskedő köteles annyi kenyérgabonát kiszolgáltatni, amennyire az utalvány szól. A kereskedő a kenyérgabonának a hatóság által megállapított termelői árához mázánktól csak 150 pengőt számíthat hozzá.

FALU-GAZDASZÖVETSÉG

Megírta annakidején a *Vasárnap*, hogy a *rákoscsabai Gazdakör* nagyon szép terménykiállításra rendezett, amelyen a Falu-Gazdászövetség is több gazdának elismerő oklevelet ítélt oda.

A díszes kivétel okleveleket a kitüntetetteknek rendkívüli mezőgazdasági bizottsági és gazdaszövetségi közgyűlésen, ünnepi keretben közösen nyújtotta át Gaál Imre kamarai intéző, méhészeti főfelügyelő. Gaál Imre magasszárnyalású buzdító beszédet intézett a kitüntetettekhez és a gazdáközönseghöz, akiknek nevében *Kállai Nagy László* gazdaköri elnök mondott köszönetet a kitüntetettek adományozásáért a Falu-Gazdászövetségnek, a Mezőgazdasági Kamarának és a vármegyei Gazdasági Egyesületnek. A versenytermelés folytatására buzdító beszédet intézett még a gazdákhoz *Nagy Kornél* ref. lelkész.

A *Bag* községben rendezett egyhetes téli gazdatanfolyamon Gaál Imre méhészeti főfelügyelő, járási kamarai intéző felkérésére november 29-én *Kállai Nagy László* gazdaszövetségi elnök *„Pestkörnyéki*

Karácsonyi vásár
MARNITZ
JÓZSEF-KRT. 37-39.
PETŐFI SÁNDOR-Ú. 14-16.
itt is ott is

Fiók: Szolnok, Kossuth-tér 1.
Lerakat: Gyöngyös, Kossuth u. 3.
Mohács, Szent István u. 49.
Szeged, Széchenyi-tér 2.

gazdák jövedelmének növekedése szempontjából követendő irány-
elvek" címen nagyszerű érdekes előadást tartott.

HÍREK

A Kormányzó Úr ünneplése a Sajtókamarában. November 8-án délután bensőséges ünnepség keretében hódolt a magyar sajtó Kormányzó Urunknak névnapja alkalmából. Az ünnepségen a sajtó csaknem valamennyi munkása résztvett. A megnyitó beszédet vitéz Kolozsváry Borcsa Mihály, a Sajtókamara elnöke, az ünnepi beszédet pedig, az újságírók lelkes ünneplése közben, *Bogner József* o. gy. képviselő, a Délvidéki Magyarország főszerkesztője mondotta.

Wüneher Frigyes előadása Keeskémten. Wüneher Frigyes, a Hangya alelnök-vezérigazgatója Keeskémten a római katolikus egyházközség liceumán nagy közönség jelenlétében előadást tartott az Actio Catholica szociális elgondolásairól és céljairól.

Kitüntetés. *Pohl Sándor* dr.-t, Kassa város polgármesterét a Kormányzó Úr *kormányfőtanácsosa* nevezte ki. A kitüntetés osztatlan örömet keltett a Falu-Gazdászövetség táborában is, tekintve, hogy *Pohl Sándor* dr. érdemeiben és eredményekben dús közéleti pályafutásán elindulásától kezdve mindenkor Szövetségünkkel kötötte fűződött a falu népének társadalmi, kulturális és gazdasági felemelése érdekében.

A posta nem szállít karácsonyfát. A postavezérigazgatóság közli, hogy a rendkívüli szállítási viszonyokra tekintettel, a postahivatalkarácsonyfát további intézke-
désig postai szállításra nem vesznek fel.

Minden olvasóját egy új előfizetést vár a VASÁRNAP!

MINDEN HANGSZERT
legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolható a hírneves
Reményi Mihály
hangszertelepen. Budapest, VI/15. Király-utca 58-60.
Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet.

ASSZONYOKNAK-LEÁNYOKNAK

Karácsonyfa-cukrok házi készítése

Szaloncukorka

Traffikok zárórája. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a kizárólagos dohányárusok április 30-ig dohányárudájukat a törvényhatósági és megyei városokban délután 5 órakor, kis és nagyközségekben pedig délután 3 órakor bezárhatják. A kis- és nagyközségekben működő azok a kizárólagos dohányárusok, akik árudájukat délután 3 órakor bezárják, ebédszünetet nem tarthatnak.

A Meteorológiai Intézet kérése. A Meteorológiai Intézet december 14., 15. és 16-án a magasabb légrétegek tanulmányozására légkörkutató műszereket bocsát fel. A vesszőkosárban elhelyezett műszert körülbelül 2 méter átmérőjű gumí leggömb viszi fel a magasba. A leggömb elpukkanása után a műszerkosár ejtőernyő segítségével ér földet. Az intézet kéri a megtalálót, azonnal sürgőnyozzon „Meteor, Budapest” címre. A kosarat, ejtőernyőt és ballonalkatrészeket gondosan őrizze meg addig, amíg a visszazállításra utasítást nem kap. A kosár oldalára erősített levelet bontsa fel, abban megtalálja a szükséges felvilágosításokat. A műszerkosár állami tulajdon, felbontása büntetést von maga után, mivel a felbontás által a műszerek feljegyzései tönkremehetnek. Aki a műszert sértetlenül beszállítja, 25 pengő jutalomban részesül és költségeit az intézet megtéríti.

Ötven házat épít az ONCsA Kiskirályságon. Az ONCsA Kiskirályságon (Csongrád m.) 50 ház építést kezdte el ennek az évnek elején. A tervek szerint még ebben az évben át kellett volna adni rendeltetésűket. A nehéz anyagbeszerzés miatt azonban csak 14 ház készült el teljesen, amelyekbe már be is költöztek. Néhány nap múlva azonban újabb 23 ház került tétő alá, majd december végéig ismét 11 ház építést fejeztek be, úgyhogy csak kismértékben todlódtak el a kiskirálysági ONCsA-telep házainak felavató ünnepségei.

Drágábban árulta a kapát. A Közellátási Hivatal ellenőrzési főosztályának detektívjei tettenérték Vas Gyula vaskereskedőt, amint egy Csáki-kapart egy hatóságilag megállapított 1.86 P helyett 2.60 pengőt kért és fogadott el. Az ellenőrzés során Vas Gyula raktárában három és fél vagon gömb- és idomvasat találtak. Vas Gyulát közellátási és árdrgítő visszaélése miatt átadták a budapesti ügyészségnek.

Nevezetes dátum. Az angol sajtó emlékeztet arra, hogy a december 10-iki nappal a mostani világháború tartama tekintetében meghaladta elődjét. Az 1914-18. évi világháború pontosan 4 évig, 3 hónapig és 1 napig tartott.

Vásárok jegyzéke

December 19., vasárnap. Nines vásár. — December 23., hétfő. Balavásár oák., Bánffyhyund oák., Berzence oák., Csikszentgyörgy oák., Gúdduló oák., Jászkarajenő oák., Káloz oák., Kisvárdá oák., Martonvásár oák., Mezőkeresztes oák., Mohács oák., Mosonmagyaróvár oák., Nagylózs oák., Nagyszőlős oák., Nagyvácsány oák., Nemesdél oák., Nova oák., Pásztó oák., Perog oák., Putnok Reesk oák., Somlóvásárhely oák., Szene oák., Tatabánya hk., Tokaj oák., Tornanálja oák., Vác oák., Vári oák. — December 21., kedd. Balkány oák., Bánffyhyund oák., Kál oák., Letenye oák., Martonvásár oák., Nagyvácsány oák., Pásztó oák., Rajka oák., Szentlőrinc oák. — December 22., szerda. Hidalmás oák., Nagymagyar oák., Nagysalló oák., Osztvány oák., Sepsiszentgyörgy oák., Zalaszentrő oák. — December 23., csütörtök. Sajtóskál oák., Szepsi oák., Szif oák., Szilágyosch oák., Szilágyosmlyó oák. — December 21., péntek. Csenger oák., Egerhat oák., Szilágyosmlyó oák. — December 25., szombat. Szekszárd hák.

Mindenekelőtt a cukoralapot (fondant) készítjük el. 1/2 kg. kockacukrot 1/4 liter vízben, kávéskanál ecettel tiszta rézüstben fel-felcsünk főzni. Ha felforr, a cukorban levő szenny szűrke hab alakjában az oldat tetejére száll, ezt tiszta kenőccsel leteszjük róla; az edény szélét is törülgeszük meg gyakran. A cukrot addig főzzük míg fehéren átlátszó hólvacokat vet és lehítve, két ujunk között dörzsölve 3-4 centiméterre szaladók. Akkor vízzel kiöblített tüzálló falba öntjük és keverőpálatól erősen keverjük, míg kívül és sima, puha fésztát nyelünk. A főzés utolsó szakaszában különböző ízeket adhatunk hozzá. pl. 2-3 evőkanál finom cukrot, vagy ugyanannyi citromlevet, vagy 1-2 deka darált, finomszintát átengedett kávét. Lehető a megfőzött s. majdnem kiavart cukoralapra 30 dkg. pörkölt, darált mogorvót is gyúrni. Ha szép simára dolgoztuk, felvagdossuk, mint a burgonyafésztát s tetszés szerint formázza, másnapig szárítjuk. Ekkor zsirpapírba, majd színes szaloncukor-papírba csomagolva, fonalat hurkolunk rá hogy a karácsonyára felgathassuk

Karácsonyi habkoszoru és hólabda

3 tojásfehérjéből puha habot verünk s 21 dkg cukrot, kis ecetet, hozzáadva, tovább keverjük, majd vízfürdő felétt verjük, míg a hab megáll. Zsírral megkent liszteszt sítólapra sima esővel ellátott formából egyforma sima halmokot rakunk. Sültőbe tesszük, s ha a tészta a sítólaptól elválik, kettősével összekötjük a maradék habbal. Közepébe aranyzálat szorítunk, hogy fára akaszthassuk a kész hólabdát. Szép esillogó, ha sütés előtt megszórjuk durva kristálycukorral. Ugyanebből a tészta-tömegből habkoszorukat is készíthetünk.

Marcipán. 1/4 kg. mandulát pillantra fővő vízbe Jobunk; leszűrjük, héjától megtisztítjuk és szárazra törőlgötte megdaráljuk. Keverjük el 15 deka cukorporral és daráljuk át kétszer-háromszor. 1/4 kg. feker cukoralappal (ennek készítését a szaloncukornál ismertettük) szép sima fehér tésztává gyúrjuk és zsirpapírban másnapig állani hagyjuk. Akkor újra átgyúrjuk a marcipántömeget, cukor-paszttal különböző színűre befestjük és kézzel almat, körte, barackot, sárgarépat stb-t formálunk belőle.

Beszámoló a mezőgazdasági biztosítás fejlődéséről

A Magyar Statisztikai Évkönyv közlése szerint

1941 végén balesetre összesen mintegy 450.000 mezőgazdasági és erdei munkást, valamint kubbikos biztosított az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet.

A létszám az utolsó három év folyamán szüntelenül emelkedett, 1939-ben a biztosítottak létszáma 395.500 fő volt. E három év folyamán a gazdasági eselődés száma csak nagyon kevéssel változott — 340.370 főről 345.880 főre, — ellenben a biztosítás alá eső erdei munkások és kubbikos száma megháromszorozódott. A balesetbiztosítással kapcsolatosan minden évben be kell jelenteni a gazdasági gépek számát is. Ez az állomány e három év folyamán 53.619 darabról 60.181 darabra emelkedett. Az 1939. évi adatokban egyébként már benne szerepel az első bécsi döntéssel hazatért terület, valamint Kárpátalja is: 1941-ben pedig a Délvidék kivételével már a teljes mai terület. Ugyancsak baleseti biztosítás alá esnek az állami esemélynkert munkásai is. Ezeknek a kertelemek kiterjedése 1941-ben 12 m. kholdat tett.

A balesetek előfordulása az őstermelés körében igen ritka és az adatok szerint meglehetősen meglepő módon

három év folyamán a balesetek száma nem nőtt, hanem a területgyarapodás ellenére is csökkent.

1939-ben összesen 17.527 sérülés történt, 1941-ben pedig 13.232. Ugyaltzik a balesetek az erdőszetben sürűben fordulnak elő, mint a többi őstermelési ágazatokban, legalábbis 1941-ben az erdőszeti balesetek száma 1779, az egyéb baleseteké pedig — ebben elsősorban a kubbikos — közöttben előfordulok — 960. Ez a két csoport tehát együtt nem egészen 2800 balesettel és sérülttel szerepel a statisztikában, ami valamennyi balesetnek körülbelül egy-ötöd része, holott a biztosítottak sorában 60.445 erdei munkás és kubbikos szerepel a 450.000 biztosított között. Ez pedig csak 13,3 százalék. Ebben a csoportban tehát átlag minden 21. munkás balesetet szenvedett az év leforgása alatt, a többi termelési ágazatokban pedig minden 36-ik.

Nagyon is fontos, hogy a biztosítás vállalja a kezelés költségeit és

más költségeket is. Az ágazat évi költségvetése ezek alatt az évek alatt 2,2 millió pengő körül volt, s nem igazodott a biztosított létszám szerint. De az első két évben az ágazat még évi 207.000 P-nyi államségélyt élvezett s ez 1941-ben már megszűnt. A legmagasabb biztosított tömeget tevő gazdasági eselődés aránylag legkevésbé terhet hordoz, illetve az uradalmak, amelyek a terheket viselik. — mert a 345.000 gazdasági eselődés után egy év alatt mindössze fejtenkint alig 2.— P folyik be az Intézet pénztárába. A többi biztosítottak száma százezer főt alig halad meg és ekezőn a díjak átlaga évi 10 pengő körül van. Többszöröse tehát a gazdasági eselődésnek, de még mindig nem éri el a havi egy pengőt.

Az Intézet a balesetbiztosítás költségei között egy év alatt 1,0 millió pengőt fizetett ki 1941-ben segély és járadékent, tehát készpénzben, a sérülteknek. Az orvosi és kezelési költségek 316.000 pengő emésztettek fel s az igazgatási költség 394.000 pengő volt. Eszerint itt az igazgatási lényegesen magasabb, mint például az OTI-nál, mert itt ez a bevételeknek 18 százaléka veszi igénybe. Az ágazat vagyona 10,3 millió pengőt tett 1941 végén, ennek a legnagyobb része díjartalék céljaira szolgált és túlnyomó nagy részben az Intézet ingatlanában volt elhelyezve. Miatán 1941-ben mintegy 13.000 baleset fordult elő, az Intézet átlag egy balesettel kapcsolatban 1000 pengőt adott ki részben segély és járadék címén, részben pedig kezelési, kórházi és orvosi költség címén. És balesetenként 340 pengőbe került a központi igazgatás.

Az öregségi biztosítás 1941 végén már 731.317 gazdasági munkást öltet fel. Az ágazat egy év alatt 19,8 millió bevétellel dolgozik, ebből 5,4 milliót fizetett ki öregségi nyugdíjakra, 13,2 milliót pedig tartalékol.

Az igazgatás költségei itt valamivel meghaladnak 5%-ot. A bevételekből 3,3 milliót a biztosított munkások hordoznak, 7,7 milliót pedig a birtokok. Büntetés-pénzből, gazdáltnál jóságok eladásából több mint egymillió folyt be ebben az évben. Az ágazat vagyona 1941 végén már 37,0 millióra rögött. Az öregségi biztosítás az utóbbi évek alatt rehamisan fejlődött, 1939 végén még egy félmilliót sem ért el a biztosított munkások száma.

Faciópók (klumpák) ára

A közellátásiügyi miniszter 59.500 sz. rendeletével a nyárfából vagy fűzfából készített faciópók (klumpák) páronkinti fogyasztóit arát a következőképpen állapította meg:

- a) laposorrú faciópók ára: férfi 5,70 P, női 5,46 P, gyermek 5.— P.
- b) Hegyesorrú (hollandi mintájú) faciópók ára: férfi 6,10 P, női 5,80 P, gyermek 5,49 P.

A legmagasabb fogyasztói (kiskereskedői) árak minden magukban foglalnak. Tehát azokhoz más költség nem számítható.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. J., Alsóéikola. Előfizetése folyó év december 31-én jár le. Csekket küldjünk. Üdvözlét. — **B. P., Mezőberény.** Előfizetése 1944. év május 31-én jár le. Üdvözlét.

RÁDIO

Hétfőn, december 20-án:

12.19 órák: Szórakoztató zene. 14 órák: Szalonzene. 15 órák: Déltúni muzsika. 16 órák: Készlet. 16.20 órák: Cigányzene. 17 órák: Előadás hanglemekkel. 17.30 órák: Hangverseny. 18 órák: Felolvasás. 18.20 órák: Hanglemek. 19 órák: „Büvös utazás országvilágon át”. 20.30 órák: Tóth Árpád antológiája. 21.20 órák: Nagyvar mesteremék. 22.40 órák: Sétp melldiak.

— Kedden, december 21-én.

12.10 órák: Postátizenek. 14 órák: Fűvészek. 15 órák: Tánctzene. Közben 15.30 órák: Gyermekdélután. 16.15 órák: Szalonzene. 17 órák: Melles Béla-zenekar. 17.40 órák: Kigyóvárslók. 18 órák: Magyar náct. 19 órák: Kézvitések. 19.20 órák: „Pósterintól — Keszthely”. 20 órák: Elbeszélés. 20.20 órák: Egy óra könnyű zene. 21.20 órák: Rádiózenekar. 22.40 órák: Kamarazgyűttes.

Szerdán, december 22-én.

12.40 órák: Rádiózenekar. 14 órák: Cigányzene. 15 órák: Katonazené. 15.40 órák: Előadás hanglemekkel. 17 órák: Puccini-áriák. 17.45 órák: Előadás. 17.30 órák: Tánctzene. 18 órák: Hangverseny. 19 órák: Cím. 20 órák: Előadás. 20.20 órák: Cigányzene. 21 órák: Kézvitések. 21.15 órák: Énekar. 22.40 órák: Szórakoztató zene.

Csütörtökön, december 23-án.

12.10 órák: Hanglemek. 14 órák: Szalonzene. 15 órák: Beszárk-zenekar. 15.40 órák: Közművelődési előadás. 16 órák: Hanglemek. 17 órák: Hangverseny. 17.30 órák: Földművelésügyi Minisztérium előadása. 18 órák: Rádiózenekar. 19 órák: Hanglemek. 20 órák: „Dérnye ifjasszony”. Számú három felvonásban. 22.40 órák: Hanglemek.

Pénteken, december 24-én.

12.10 órák: Rendőrzene. 14 órák: Művészek. 15 órák: „Mennyből az angyal”. 15.40 órák: Énekar. Közben 15.30 órák: Feltámasztás. 16.15 órák: Karácsonyi mesék. 17 órák: Kézvitések. 18 órák: Kézvitések. 19 órák: Budai Dalárda. 19.30 órák: Hanglemek. 20 órák: Karácsonyi emlékek. 20.20 órák: Rádiózenekar. 21 órák: Kézvitések. 22.40 órák: „Nagykarácsony éccakán”. Kézvitések.

Szombaton, december 25-én.

8 órák: Szózat. Reggeli zene. 8.45 órák: Hírek. 9 órák: Kertomási istentisztelet. 10 órák: Egyházi ének és szentbeszéd. 11 órák: Evangéliumi istentisztelet. 12.15 órák: Székely-órák. Zenekar. 14 órák: Művelődési. 15 órák: Cigányzene. 15.30 órák: Műn mindenkinél. 17 órák: Dolmányi erdei emlékcikonyéből. 18 órák: Karácsonyi rajz. 18.20 órák: Magyar órák. 19 órák: Könnyű zene. 20.30 órák: Csevegés. 21 órák: „Rendőrvé”. Számú egy felvonásban. 22.40 órák: Hanglemek.

Vasárnap, december 26-án.

7.30 órák: Szózat. Reggeli zene. 8.15 órák: Hírek. 8.30 órák: Oszinte beszéd. 9 órák: Unitárius istentisztelet. 10 órák: Egyházi ének és szentbeszéd. 11 órák: Görögkatolikus egyházi ének és szentbeszéd. 12.15 órák: Levente-tűz. 12.55 órák: Budapesti hangversenyzenekar. 14 órák: Rádiózenekar. 15 órák: A Földművelésügyi Minisztérium előadása. 15.45 órák: Magyar himnuszika. 16.10 órák: Elbeszélés. 16.25 órák: Szalonzene. 17 órák: Kantáta. 17.30 órák: Előadás. 17.50 órák: Huszka Jóné szepietműveiből részletek. 19 órák: „Karácsonyi utazás”. 19.40 órák: A rádió karácsonyja alatt. 22.40 órák: Hanglemek.

BUDAPEST I.: December 23-án, esütörtökön, 17.25 órák:

Molnár Pál: „ALSÓDUNANTUL TEJSZÖVETKEZETI ELETE”. — December 26-án, vasárnap, 15 órák: 1. „GAZDÁINK KARACSONYNA”. — 2. „IDŐSERŰ GAZDASÁGI TANÁCSADÓ”.

BUDAPEST II.: December 21-én, kedden, 19 órák:

„MEZŐGAZDASÁGI FELŐRA”. — December 25-én, szombaton, 15 órák: „MEZŐGAZDASÁGI FELŐRA”.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ES FÖLDMIVÉS SZÖVETSEG
FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ: MAYER EMIL
SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY
Altalanos Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Bpest, Nagymező 21, 3. Nyomdatási felület: Részletlen